

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

I. De his quae Apostoli constituerunt post adscensum Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

CAPUT I.

De his quae Apostoli constituerunt post aduentum Christi.

Cum hoc cap. confer Ni-ceph. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6 lib. 2.1

P R I M U M igitur in locum proditoris Judae Apostolatam fortitus est Matthias, qui (ut superius dictum est) unus ex Domini Discipulis fuit. Mox septem spectatae virtutis viri per precationem manusque impositionem Diaconi ab Apostolis constituti sunt, qui Ecclesiae ministerium exhiberent. Quorum ex numero fuit Stephanus, qui statim post ordinationem, quasi ad hoc tantummodo ordinatus fuisset Diaconus, primus omnium post mortem Domini, ab ipsis qui Dominum occiderant Judaeis, lapidibus est obrutus; atque ita primus inter nobilissimos Christi martyres respondentem nomini suo coronam retulit. Tunc etiam Jacobum qui frater Domini dicebatur, eo quod esset Iosephi filius: siquidem Iosephus Christi pater fuit, cui Maria Virgo desponsa, priusquam nuberent, ex Spiritu Sancto praegnans reperta est, ut sacrosancta Evangeliorum docet historia: hunc, inquam, Jacobum qui ob eximiam virtutem Iustus ab antiquis cognominatus est, Hierosolymitanae Ecclesiae Episcopatum primum accepisse perhibent. Clemens certe in sexto Institutionum libro ita tradit. Ait enim post Servatoris ascensum Petrum, Jacobum & Joannem quamvis Dominus ipsos ceteris praeulisset, non idcirco de primo honoris gradu inter se contendisse, sed Jacobum cognomine Iustum Hierosolymorum episcopum elegerit. Idem in septimo eiusdem operis libro haec de illo etiam dicit: Jacobo, inquit, Iusto & Joanni & Petro Dominus post resurrectionem scientiae donum impertit. Quod illi ceteris Apostolis, hi vero septuaginta Discipulis, quorum unus fuit Barnabas, tradiderunt. Ceterum duo fuere Jacobi; alter cognomento Iustus, qui ex templi fastigio praecipitatus & a fullone fuste percussus interit: alter qui capite truncatus est. Porro Iacobi illius Iusti meminit etiam Paulus, ita scribens: Alium autem ex Apostolis vidi neminem praeter Iacobum fratrem Domini. Iisdem temporibus quaecumque Servator noster Osdrocnorum Regi promiserat, ad effectum perducta sunt. Thomas enim di-

Gal. 1.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τῆς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν Χριστῶν ἡδυναζωμένης τῶν Ἀποστόλων.

Π ρ ῶ τ ο ῦ τ ἰ γ α ρ ρ ῶ ἰ ε ἰ ς τ ῶ ν Ἀποστόλων πάντι τ ῶ π ρ ο σ ῶ τ ε Ἰ ἔ δ α κ λ η ρ ῆ τ α ἰ Ματθίας, εἰ ς ἡ αὐ τ ῶ ς ὡ ς δ ε δ ῆ λ ῶ ἰ α ἰ, τ ῶ ν τ ῶ Κυρίῳ ἡ γ ῶ μ ῆ ρ ο ς μαθητῶν. καθίσταται δ ῆ δι εὐχῆ ς ἡ χ ρ ῶ ν ἑ π ῆ θ ε σ ε ω ς τ ῶ ν ἀποστόλων εἰ ς διακονίαν, ἡ τ ῆ ρ ε σ τ ῆ ς ἕνεκα τ ῶ κοινῶ, ἄνδρες δ ε δοκιμασμένοι τὸν δοξασμὸν ἐπὶ αὐ τοῖς ἀμφὶ τὸν Στέφανον ὡ ς ἡ π ρ ῶ τ ο ς μετὰ τὸν Κύριον, ἀμα τ ῆ χειρ ῶ θ ῆ ς ἰ α, ὡ ς π ρ ο ς εἰ ς αὐ τὸ τ ῶ τ ο π ρ ο σ ῶ χ ρ ῆ ς ἰ, λίθοι εἰ ς θάνατον π ρ ῶ ς τὸν Κυριον τ ῶ νων βάλλαται. ἡ τ αὐ τ ῆ π ρ ῶ τ ο ς τὸν ἀπὸ Φεράων μ ο ν τ ῆ ἰ ἀξιολογῶν ἑ Χρῆ σ τ ῶ μαρτύρων ἀποφ ῆ ς ἰ α ἰ ε σ τ ῆ φ ῶ ν. τότε δ ῆ τ ῆ ἡ Γάκωβον τὸν ἑ Κυ εἰ ς λεγόμενον ἀδελφόν, ὅ π ῆ δ ῆ ἡ καὶ ὄ δ ῆ τ ῆ ἑ Γω σ ῆ φ ὠ νό μ α σ ο π αῖ ς. ἑ δ ῆ Χρῆ σ τ ῶ π α ἡ ς ὁ Γω σ ῆ φ ὠ μ η ς ἀθεῖ σ α ὁ παρθέν ῶ, π ρ ῆ ν ἡ σ υ ν ε λ θ ῆ ν αὐ τ ῆ ς, ἕ ρ ε δ ῆ ἐν γ α ς ε ἰ ἑ χ ρ ῶ ε ἰ κ πνεύματος ἁ γ ῆ ς, ὡ ς ἡ ἰ ε ρ ῶ τ ῶ ν ἑ ναγγελίων διδάσκει γραφ ῆ. τ ῶ τ ο ν δ ῆ οὖ ἡ αὐ τὸν Γάκωβον, ὁ ἡ δ ῆ κ α ἰ ο ν ἑ π ῆ κ λ η ν οἰ πάλα δ ῆ δ ρ ε ῆ ς ἐκαλοῦντο π ρ ο ς ῆ ρ ῆ μ α τ α, π ρ ῶ τ ο ν ἰ ε ς ὁ ρ ῆ σ ῆ τ ῆ ς ἐν ἑ ρ ο σ ο λ ῶ μ ο ς ἐκκλησίας τὸν τ ῆ ς ἑ π ῆ σ κ ο π ῆ ς ἑ χ ρ ῆ ς ἰ θ ῆ ν α ἰ θ ρ ῶ ν. Κλήμης ἡ ἐν ἐκ ῶ τ ῆ ἑ ἑ π ῆ τ ῶ σ ε ω ν γ ρ ῶ φ ῶ ν ὡ ς δ ῆ π α ρ ῆ σ ῆ σ ῆ. Πέτρον γ ῶ ρ φ ῆ σ ῆ ἡ Γάκωβον ἡ Γωάννη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τ ῶ σ ῶ ἡ ῆ ρ ῶ, ὡ ς ἂ ν ἡ ἑ π ῶ τ ῶ Κυρίῳ π ρ ο σ τ ῆ μ η μ ῆ ρ ς, μ ῆ ἑ π ῆ κ α ἰ ἑ ε ἑ ς δ ὄ ξ ῆ ς, ἀλλ ἑ Γάκω βον τὸν δ ῆ κ α ἰ ο ν ἑ π ῆ σ κ ο π ο ν ἑ ρ ο σ ο λ ῶ μ ω ν ἑ λ ῆ σ α ἰ. ὁ δ ῆ αὐ τ ῶ ς ἐν ἐ δ ὄ μ ω τ ῆ ς αὐ τ ῆ ς ἑ π ῆ θ ε σ ε ω ς, ἐ π ῆ τ α ἑ τ ῆ αὐ τ ῆ φ ῆ σ ῆ ἑ Γάκωβ ἑ δ ῆ δ ῆ κ α ἰ ἡ Γωάννη ἡ Πέτρω μετὰ τὴν ἀνάστασιν παρέδωκε τὴν γνώσιν ὁ Κυριῳ ἑ τ ο ἰ τ ῶ ς λοιποῖ ς Ἀποστόλοι ς παρέδωκαν. οἰ ἡ λοιποῖ Ἀπόστολοι τ ῶ ς ἐ δ ὄ μ ῆ κ ὠ ν τ α, ὡ ν εἰ ς ἡ ἡ Βαρνάβας, δύο ἡ γ ε γ ὠ ν α σ ῆ ἑ Γάκωβοι, εἰ ς ὁ δ ῆ κ α ἰ ο ς, ὁ ἡ ἑ π ρ ο γ ῆ ς βληθεί ς, ἡ ἑ π ῶ τ ῶ κ ν α φ ῆ ς ἑ ἑ ἑ λ α π η γ ῆ ς εἰ ς θάνατον ἑ τ ε ρ ῶ ἡ ὁ κ α ρ α θ ῶ μ η θ ε ἰ ς, αὐ τ ῆ ἡ τ ῶ δ ῆ κ α ἰ ς ἡ ὁ Παῦ λ ῶ μ η μ ο ν ὡ δ ῆ γ ρ ῶ φ ῶ ν ἑ τ ε ρ ῶ ν ἡ τ ῶ ν Ἀποστόλων ἐκ εἰ δ ὄ ν, εἰ μ ῆ ἑ Γάκωβον τὸν ἀδελφόν τ ῶ Κυρίῳ. ἐν τ ῶ τ ο ς καὶ τ ῶ τ ῆ ς τ ῶ σωτ ῆ ρ ῶ ἡ μ ῆ ρ ῶ π ρ ῶ ς τὸν τ ῶ ν ὄ σ ρ ῆ ν ῶ ν βασιλεία τ ῆ λ ῶ ἑ λ α μ β α ν ῆ ἑ π ρ ο χ ῆ ς ε σ ε ω ς. ὁ γ οῦ ἡ Θωμᾶ ς τὸν Θ α δ-

δαιόν κινήσει θεοτέρα, ἢ τὴν Ἐδεοσαν κήρυ-
κα καὶ εὐαγγελιστὴν τῆς περὶ τῆς Χειρῆς διδασκα-
λίας ἐκπεμπει, ὡς ἀπὸ τῆς εὐρεθείσης ἀνλόδι
γραφῆς μικρῶ παρῶθεν ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ
τοῖς τόποις Ἰπείας, τὸν τε Ἀγθαρον ἰάται
τῶ Χειρῆ λόθω, καὶ τὸς ἀντόδι πάντας τοῖς τῶ
θαυμάτων παρὰδοξοῖς ἐκπλήθει· ἰκανῶς τε
αὐτὸς τοῖς ἔργοις διαθείς, καὶ ἢ σέβας ἀγα-
γῶν τῆς τῆ Χειρῆς διωάμεως, μαθητὰς τῆς
σωτηρίας διδασκαλίας κατέστησε· εἰσελθε
νῶ δὲ ἐκείνη ἢ πᾶσα τῶ Ἐδεοσηνῶν πόλις,
τῆ τῆ Χειρῆς παρῶθεν ἀκείμω παρῶσηγορία, καὶ
τὸ τουχόν ἢ παρῶσηγορία δείμα τῆς τῆ σω-
τηρίας ἢ μὴ καὶ εἰς αὐτὴς ἀνεργείας, καὶ ταυ-
τα μὴ ὡς δὲ ἀρχαίων ἰστορίας εἰρηδῶ μετῶ-
μῆρ δ' αὐτῆς ἢ τὴν θείαν γραφῶν· ἡχομέ-
νε δὴτα ἐπὶ τῆς Στεφάνου μαρτυρία πρώτα
καὶ μεγίστη πρὸς αὐτῶ Ἰεραίων καὶ τῶ Ἰεργ-
σολυμοῖς ἐκκλησίας διωμῆ, μάλιστα τῶ
μαθητῶν πληθὸν ὅτι τῶν δώδεκα μόνων, ἀνα τὴν
Ἰεραίων καὶ Σαμαρείαν διασπαρέθων, ἰνὲς
ὡς ὅσον ἢ θεία γραφῆ, διεληθῶντες ἕως Φοινίκης
καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, ἐπὶ μὴ ἔθνεσιν οἷοί τε
ἦσαν τῶ τῆ πίστεως μέγα δίδοναι λόγῳ τολμῶν.
μόνοις ἢ ἴστον Ἰεραίοις καὶ ἡγελλῶν τῆνικαδ-
τα καὶ Παύλου ἐλυμαίνετο εἰσελθε τότε τὴν ἐκ-
κλησίαν, καὶ οἴκῳ τῶν πειθῶν εἰς πορδούμῃος,
σύρων τε ἀνδρας καὶ γυναίκας, καὶ εἰς Φυλακὴν
παρὰδοξοῖς. ἀλλὰ καὶ Φίλιππος εἰς τῶ ἅμα
Στεφάνου παρῶ χειρῶ ἐθῶν εἰς τὴν διακονίαν,
ἐν τοῖς διασπαρέθῳ ἡχομῆ, κατέισιν εἰς τὴν
Σαμαρείαν· θείας τῆ ἐμπειρίας ὡν διωάμεως,
κηρύττει πρώτος τοῖς ἀνλόδι τὸν λόγον· ὅσαυτη
δ' αὐτῶ θεία σωτήρια χάρις, ὡς καὶ Σίμων ἁγίον
Μαγον μὴ πλείων ἑτέρων ἀνδρῶν, τοῖς αὐτῶ
λόγοις ἐλθῶν. ἢ τῶς ἔτον δ' ὁ Σίμων βε-
βοημῆρος καὶ ἐκείνο καιρῶ τῶν ἡπατημῶν
ἐκρεται γοητεία, ὡς ἰνὲ μέγα ἁγίον ἡγεῖσθ
εἶναι διωάμιν τῶ Θεῶ τότε δ' οὐ καὶ ὅσα
τὰς ἰσὼ τῶ Φίλιππος διωάμει θεία τελε-
μῆρας καὶ παρῶ τῶ παρῶδοξοποιίας, παρῶ-
δύεσιν καὶ μέγῳ λατῶ τῶν εἰς Χειρῆν πίσιν
καὶ τυποκείναι, ὁ καὶ θαυμάζειν ἄξιον εἰς
δεύρο γνόμῃρον πρὸς τῶν ἐπὶ καὶ νῦν τὴν ἀπ'
ἐκείνη μιανῶ ἀτῶν μελιόνων ἀγροσῶ· οἱ τῆ
τῶ σφῶν παρῶ πατόρ· μετῶδῶ, τὴν ἐκκλη-
σίαν λοιμῶδες καὶ ψωραλίας νόσε δίκῳ

A vino quodam motus afflatu Thaddæum
Christiana doctrinæ præconem & nun-
tium Edessam misit; ut ex monumentis
ibidem repertis paulo superius ostendi-
mus. Hic cum ad ea loca pervenisset &
Agbarum in Christi sanavit nomine, &
omnes ejus regionis incolas miraculo-
rum novitate perculit. Cumque illos
hujusmodi admirandis operibus fatis
preparasset, & ad cultum veneratio-
nemque divinæ Christi potentie per-
duxisset, tandem salutaris doctrinæ
auditores reddidit. Abhinc univerſa
Edessenorum civitas, quippe quæ non
vulgare Servatoris nostri erga se bene-
volentie indicium possideat, ejus no-
mini hæcenus dicata permansit. Et
hæc quidem ex veterum monumentis
desumpta sunt. Nunc ad divinam Scri-
pturam transcamus. Post martyrimum
Stephani, cum prima eademque gra-
vissima Judæorum persecutio adversus
Hierosolymitanam ecclesiam coorta
esset, cunctis Christi Discipulis præter
duodecim Apostolos per Judæam Sa-
mariamque dispersis; nonnulli eorum
usque ad Phœnicem & Cyprum & An-
tiochiam progressi (ut sacra testatur
Scriptura) fidei Christianæ sermonem
gentibus quidem nondum communi-
care audebant, sed solis Judæis illum
predicabant. Qua tempestate Paulus
etiam tum ecclesiam infestabat, in æ-
des fidelium irrumpens, & viros cum
mulieribus inde abstractos custodiae
mancipans. Tunc etiam Philippus
unus ex iis qui cum Stephano ad Dia-
conatus officium fuerat electus, fu-
gens cum cæteris Samariam descendit,
& divina plenus virtute, ver-
bum Dei primus incolis nuntiavit.
Tanta porro vis divinæ gratiæ ipsi ad-
erat, ut Simonem Magum aliosque
innumerabiles prædicationibus suis ad
se pertraxerit. Hic Simon tunc tem-
poris celeberrimus, tantam auctori-
tatem adeptus erat apud eos quos
prestigiis suis deceperat, ut magnam
Dei Virtutem ipsum esse existimarent.
Idem tamen obstupefactus miraculis
quæ Philippus divina virtute perpetra-
bat, callidè irrepit, fidemque in
Christum hæcenus simulavit, ut Ba-
ptismum susciperet. Quod quidem
etiamnum fieri ab his qui terribilissimam
ejus sectam profitentur non sine admi-
ratione cernimus: qui more paren-
tis sui in ecclesiam tanquam pestis aut
lepra quadam irrepentes, gravissi-

mum damnum inferunt iis quibus pef-
 fimum illud & immedicabile venenum
 quod mentibus occultant instillare po-
 tuerint. Ac plerique jam eorum ab ec-
 clesia ejecti sunt, cum fraus ipsorum
 detecta esset: quemadmodum Simon
 quoque ipse à Petro tandem deprehen-
 sus debitas pœnas dedit. Porro cum sa-
 lutaris Evangelii prædicatio novis quo-
 tidie incrementis augeteretur, divina
 providentia quemdam ex proceribus
 Ethiopum Reginae in Judeam adduxit:
 quippe moris est etiamnum illis
 gentibus muliebri imperio gubernari.
 Qui cum à Philippo caelesti visione ad-
 monito primus ex gentibus divini verbi
 mysteria percepisset, totius orbis
 fidelium primitiæ factus; inde in pa-
 triam reverfus, Dei notitiam & Serva-
 toris nostri salutarem in terras adven-
 tum primus prædicasse fertur. Atque
 ita per ipsum completa est Prophetae
 prædictio quæ sic habet: *Æthiopia*
 præveniet manum ejus Deo. Interea
 Paulus vas illud electionis, non ex ho-
 minibus nec per homines, sed per re-
 velationem Jesu Christi, & Dei Patris
 qui illum suscitavit à mortuis, Aposto-
 lus constituitur, caelesti visione ac voce
 quæ tempore illius revelationis ad
 ipsum delata est, ad hunc honorem vo-
 catus.

1f. 67 B.

С А Р Η Τ II.

Quomodo Tiberius affectus sit, cum res à Christo
gestas Pilatus ei retulisset.

Cum hoc
cap. confet
Nicephor.
cap. 8. lib. 2

CUM admiranda Servatoris nostri
 resurrectio ejusdemque in caelum
 ascensio omnium penè sermonibus
 jam pervulgata esset, quoniam vetus
 hæc erat consuetudo Provinciarum
 Rectoribus, ut quidquid novi apud
 ipsos contigisset, Imperatori nuntia-
 rent, ne quid ipsum lateret: Pilatus
 de resurrectione Servatoris nostri Jesu
 Christi, cujus per universam Palæsti-
 nam celebris erat fama, ad Tiberium
 Principem retulit: multa quoque alia
 ejusdem miracula se auditu accepisse
 significans, & qualiter ad vitam de-
 nuo revocatus, à plerisque jam Deus
 haberetur. Ac Tiberium quidem rem
 ad Senatum detulisse perhibent, sed
 Senatum hujusmodi relationem asper-
 natum esse: specie quidem eo quod Sen-
 atus auctoritas ad id non expectata vi-
 debatur, cum tamè vetus lex esset apud

Α Ἰσσοδύομνοι, τὰ μέγιστα λυμαινόμενοι τὰς
 οἰς ἐναπομάξαδ' οἰοίτε ἀν' εἶεν τὸν ἐν αὐτοῖς
 ἀποκεκρυμμένοι δυσάλθη καλεπὸν ἰόν. ἦδη
 γένοι πλείους τέτων ἀπεώδησαν, ὁ ποῖός τις
 εἶεν τῶ μοχθηρίαν ἀλόντες. ὡσπερ οὐ καὶ ὁ
 Σίμων αὐτὸς πρὸς τὴ Πέτρον καταφωραθεῖς
 ὁς ἴω, τὴν περσὶ κέσσαν ἐπελεμωείαν. ἀλλὰ
 γ' εἰς αὐξήσαν ὁσημέραν περιόνηθ' τὴ ζωτι-
 ρίς κηρύμαθ', οἰκονομία τις ἤγρη καὶ ἀπὸ τῆ
 Αἰθιοπίων ἡς τ' αὐτοῖ βασιλίδος, καλὰ π πά-
 τριον ἐθ' Ἰσσο γυναῖκός ἔθνης εἰσέπιν ἡ
 βασιλοδομένη, δινάειν ὄν πρῶτον δὲ ἐθνῶν
 πρὸς ἔ Φιλίππε δὲ Ἰπφαναίας τὰ τὴ Θεῖα
 λόγος ἔργα μέγαρόνα. τῶ τε ἀνά ἡν οἰκόμε-
 νη πσιών ἀπαρχῶν γρηόμνον, πρῶτον κατέ-
 χει λόθ' Ἰπφ τὴν πάτριον παλινοςτήσασα
 γῶν, εὐαγγελισσαδ' τῶ τε τῶν ὅλων Θεῖα
 γῶσιν, καὶ τὴν ζωποῖον εἰ ἀνθρώπους τὴ σωτήρος
 ἡμῶν Ἰπφνημῖαν. ἔργω πληρωθείσης δὲ αὐτῆ
 τ' Αἰθιοπία περφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῶ Θεῶν,
 περὶ χάσσης περφθγείας. Ἰπφ τῆ τοῖς Παύλος
 τὸ τ' ἐκλογῆς σκευθ', ὅσα δὲ ἀνθρώπων ἐδ' εἰ
 C δὲ ἀνθρώπων, δὲ ἀποκαλύψεως δ' αὐτῆ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς, τὴ ἐγείραντος αὐτὸν
 ἐκ νεκρῶν, Ἀπόστολ' ἀναδείκνυσαι, δὲ ὁπια-
 σίας καὶ τῆς κτ' τὴν ἀποκαλύψιν ἐργαῖς φω-
 τῆς, ἀξιοθεῖς τῆς κλήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὅπως Τίβεριος ὑπὸ Πιλάτου τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ
διεμαρτύρησεν ἐκινῆθαι.

ΚΑΙ δὲ τῆς περὶ αὐτοῦ τῆ σωτήρος ἡμῶν
 ἀναστάσεως τε καὶ εἰς ἐργαῖς ἀναλήψεως
 τοῖς πλείστοις ἦδη περὶ εὐδοκίᾳ κατενώσης, πα-
 λαίᾳ κεκερηκότ' ἔθνος τοῖς τῶν ἐθνῶν ἀρ-
 χησι, τὰ περὶ σοῖσι κανοδομέμενρα τῶ
 τῶ βασιλείων δὲ γῶν Ἰπφκρατενῶν ἰσημαί-
 νων, ὡς ἀν' μηδ' ἐν αὐτὸν διαδιδράσκει τῶν γι-
 νομένων, τὰ περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστά-
 σεως τῆ ζωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάν-
 τας ἦδη καθ' ὅλης παλαιστίνης βεβοημέμενρα,
 Πιλάτ' Τίβεριος βασιλεῖ κωνέται, ὡς τὰς
 τε ἄλλας αὐτῆς πύθόμνον τεραείας, καὶ ὡς
 ὅτι μὴ θάνατον ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, ἦδη
 Θεός ἐστιν ὡς ἀπὸ τοῖς πολλοῖς ἐπεπίσθηθ'. τὸν
 δὲ Τίβεριον ἀνεπέκειν μῆρ τῆ συκλήτῳ,
 ἐκείνῳ τ' ἀπώσαδ' φασὶ τὸν λόγον. τῶ
 μῆρ δοκεῖν, ὅτι μὴ περὶ τῶν αὐτῶν τῆτο δο-
 κημάσασα